

De dreta a esquerra, Andy Rourke, Morrissey, Johnny Marr i Mike Joyce

La digestió social i musical del 'punk' als anys 80 derivà en una producció bastant banal i superficial. Fins que una banda de Manchester, The Smiths, irrompé el 1984, ara fa 30 anys, amb un disc de títol homònim. La volcànica personalitat de Morrissey, el *frontman* del grup, i el talent musical del guitarrista Johnny Marr, sacsejaren un anodí panorama musical.

A partir de finals de la dècada de 1970 i, sobretot, al llarg dels anys 80, Manchester va esdevenir una de les principals capitals musicals britàniques, una ciutat que va aportar una bona quantitat de noms il·lustres a la història de la música. En un primer estadi destacaria el so post-punk dels Joy Division (més tard renascuts com a New Order) i més tard les referències serien els Happy Mondays o els Stone Roses, noms destacats de la música anglesa de les darreres dècades. Entremig, però, figuraria un dels grups més imprescindibles de la música dels anys 80, The Smiths.

A principis dels anys 80 el *punk* havia quedat definitivament superat en molts ambients musicals. Al món de la mú-

sica les coses passen molt ràpides i les modes i tendències se succeeixen a una velocitat de vertigen. De la simplicitat del *punk* es passa a la introducció de maquinària musical (sintetitzadors, teclats i altres efectes sonors); el compromís dona pas a la superficialitat i fins i tot la banalitat. Ni la gran indústria musical ni la mateixa societat britànica es podien permetre uns nous Sex Pistols, anàrquics i descontrolats, que amenaressin de disparar contra l'*statu quo*. La conseqüència: tot controlat i la joventut ben vigilada. Es dona protagonisme a grups poc combatius que, sota la denominació de New Romantics, es diuen Duran Duran, Spandau Ballet o Wham! La música era estètica i pura festa. I punt, que ja era prou. De tota manera

el rock es un fenomen incontrolable i, com sempre succeeix, al marge de la carretera principal hi ha molts altres vials secundaris que aporten vitalitat i noves emocions.

Als anys 80 moltes discogràfiques independents mantenen un caliu creatiu digne d'atenció. A Manchester el segell Factory Records aixoplugarà grups importants com Joy Division i a Londres Rough Trade posarà al mercat les referències dels Smiths, que fugen clarament de la moda predominant i reivindiquen sons històrics dels 50 i 60 i fan música sense incloure els elements electrònics de moda en aquells moments.

The Smiths fan el seu primer concert al club Hacienda de Manchester el 4 d'octubre del 1982. Actuen de teloners

i, tot i que no tenen massa experiència, Steven Morrissey (veu), Johnny Marr, de nom original John Maher (guitarres), Andy Rourke (baix) i Mike Joyce (bateria) ja demostren força i personalitat. Però sobretot destaca el carisma a l'escenari (i fora, de fet) del seu cantant i compositor. Com molts grups d'aquells moments vénen de l'època *punk* però la seva amplitud de mires els porta a interessar-se per la música dels anys 60 i també dels 50, "del so Motown a Neil Young", com recordaria amb admiració Mike Joyce.

The Smiths construeixen les seves cançons lliures d'elements electrònics (els sintetitzadors en aquella època formaven part del mobiliari escènic de la majoria dels nous grups) en una mena de retorn a elements tradicionals del rock, i mantenen una actitud socialment combativa sense defugir la confrontació més directa. De fet, Morrissey no se n'estaria gens, de criticar la intocable família reial britànica i arribaria a qualificar-los de "paràsits", o encara més el projecte neoliberal de la primera ministra Margaret Thatcher, que va tenir en el jovent uns immediats damnificats. De totes maneres, les sortides de to de Morrissey eren certament antològiques. El seu caràcter introvertit i solitari però alhora egocèntric i megalòman, el portava a defensar postures com el celibat o el vegetarianisme, bé per convicció o per ganes de provocar ("volia ser notícia", diria). Morrissey anava a tot arreu amb un grapat de gladiols a la mà o la butxaca i alguns dels seus temes tenien una clara temàtica gai, en un moment que això no era gens habitual (continuaria tractant de manera prou freqüent aquest tema també en la seva carrera en solitari). El cert és que el grup va estar al punt de mira d'una part important de la premsa, tant la genèrica com l'especialitzada i les plantofades els van caure de tots costats, encara que, evidentment, les lloances que els portarien a convertir-se en unes de les figures indiscutibles del moment les dictarien els seus seguidors.

Al mateix temps, la seva música melòdica i polida, les habilitats de Johnny Marr amb la guitarra (que potser més que Morrissey marcaria el so Smiths) i la inconfusible veu i presència del seu cantant van fer dels Smiths un grup que va anar agrupant un fidel grapat

THE SMITHS

Portades de *Meat is murder* i *The Queen is dead*, els dos àlbums referencials de la banda. A la

de seguidors en els seus concerts en directe, cosa que els portaria aviat de Manchester a Londres per dimensionar definitivament la seva trajectòria musical i convertir-se en uns dels abanderats del rock alternatiu.

Les aparicions dels Smiths al programa de John Peel (que tantes portes musicals va obrir al llarg dels anys) a la BBC donen una certa rellevància als seus dos primers singles "Hand In Glove" i, sobretot, "This Charming Man", un tema que Marr va escriure sota la influència d'un altre grup destacat de l'escena alternativa d'aquella època, els escocesos Aztec Camera, que també enregistraven al segell Rough Trade.

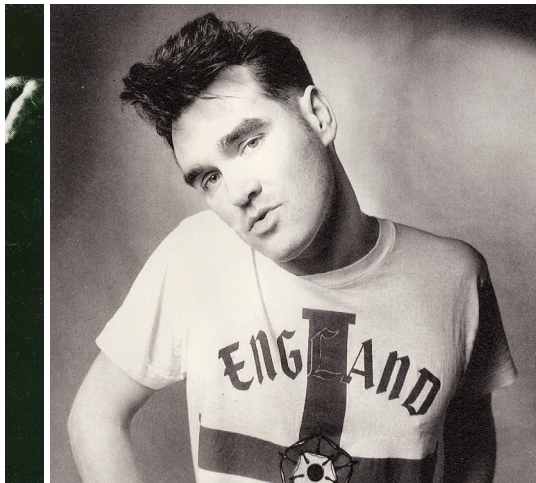
La tècnica i la capacitat compositora de Morrissey era de tal nivell que li van fer algunes entrevistes centrades en l'ús del llenguatge a les seves cançons i la utilització de determinades paraules que tenien un to culte, així com algunes referències literàries en les seves lletres, que podien anar d'Oscar Wilde a Jack Kerouac, a banda d'una munió de picades d'ullet a estrelles de cinema, velles publicacions d'època, etc. Morrissey arribaria a dir que "els llibres sempre han estat més importants per a mi que la música". Era una reacció seriosa a tota la parafernàlia en què s'havia convertit el rock en aquells moments, amb una preocupació extrema per la imatge i el triomf a les llistes com a únic objectiu. Com a reacció, The Smiths actuaven vestits amb camisola i texans i, en una ocasió en un programa de televisió els van esbrincar perquè es pensaven que no s'havien vestit per a l'actuació. "Nosaltres anem així" van dir als sorpresos

productors. L'important, defensaven, era la seva música, únicament, no la imatge que tenien.

El primer enregistrament en llarga durada de Smiths apareixeria a principis de 1984, ara fa, justament, 30 anys. L'ambient estava caldejant pels dos primers senzills i per les actuacions que feien arreu, cosa que els havia proporcionat una audiència fidel. El disc, que portava el mateix nom que el grup, arribaria al número dos de les llistes britàniques i els posaria al punt de mira per les lletres que encaraven problemàtiques socials com un assassinat infantil ocorregut temps enrere i que va generar una certa polèmica pel tractament de Morrissey en la cançó, que van titular "Suffer Little Children".

La carn és un assassinat. Tot just un any després, el 1985 apareix el segon disc, *Meat is murder* ("la carn és un assassinat"), evocadora provocació en favor del vegetarianisme i d'altres crítiques a determinats posicionaments polítics conservadors o a la societat anglesa en general. Amb tot, The Smiths es trobaven en estat de gràcia i aconseguirien amb aquest disc el seu únic número u a les llistes.

La dinàmica a partir d'aquí es torna frenètica. Les actuacions se succeeixen en llargues gires al Regne Unit (la que va seguir a la publicació d'aquest segon disc va acollir alguns dels directes més memorables de la banda) i també mar enllà als Estats Units, on seran especialment ben rebuts, amb actuacions davant més de 7.000 persones i el cartell de "tot venut" penjat en moltes actuacions.

dreta, Morrissey.

Alhora van treballant en el que serà el seu tercer i definitiu treball, *The Queen is dead*, que és fill d'aquell moment concret de la història dels Smiths: es troben en el seu millor moment a nivell compositiu i musical, tot i que pateixen l'estrès de la contínua activitat, i Morrissey és com una mena de messies que opina de tot i va d'entrevista en entrevista creant polèmica al seu pas.

The Queen is dead, publicat el juny de 1986, és el reflex i el resultat de tot això. És un disc tremendament autèntic, intel·ligent i sensible, una obra mestra del pop que va il·luminar un camí per a molts músics i seguidors de la música rock. La prova, en definitiva, que no tot estava perdut, que malgrat la domesticació industrial de la música sempre queden esclertes per on entra una alenada d'aire fresc. A diferència dels seus discos anteriors es pot considerar que *The Queen is dead* té una dosi més gran i prou important de cançons potents i amb una certa intensitat rítmica. La música, elaborada per Johnny Marr i interpretada per la resta del grup de manera sublim, ens porta un seguit de detalls que poden anar de guitarres *punk* a frasejats *country* alhora que la simbiosi amb les lletres de Morrissey és total.

The Queen is dead s'enfilaria al número dos de les llistes britàniques i està considerada com una de les obres més influents de tota la història de la música. Els Smiths en general, i aquest disc en particular, marquen les línies que van provocar que molts grups de la dècada dels 80 i principis dels 90 girassin el cap als anys 60 i 50 i s'inspirassin en la bona música que llavors es va fer.

Tanmateix, van marcar el camí per a molts grups que vindrien anys més tard, com l'anomenat *brit-pop* dels Oasis i companyia.

De tota manera, com ha succeït a molts altres grups, la pressió de l'èxit i les diferències internes van dur a la fi The Smiths. La tensió del dia a dia era insuportable i els problemes amb la beguda i les drogues no trigarien a aparèixer i a condicionar la dinàmica del grup. La presència de Morrissey era angoixant per a la resta de membres i Johnny Marr li discutia alguns criteris estilístics (Marr qüestionava l'obsessió de Morrissey pels sons dels 60). Andy Rourke seria acomiadat temporalment del grup a principi del 1986 i Marr treballaria amb d'altres músics al marge dels Smiths. Encara van gaudir de l'èxit amb el disc de 1987 *Strangeways, Here We Come* i s'acomiadarien amb un disc en directe, *Rank*, el 1988. I punt i final sense capacitat de retrobament –finalment acabarien als jutjats per un tema de repartiment dels drets dels temes del grup–, tot i que hi hagi hagut alguns

intents amb importants repercussions econòmiques com a esquer. Fins i tot un il·lustre músic de Manchester com Noel Gallagher ha apostat públicament pel retorn del grup, però Johnny Marr ha recomanat als que estan obsessionats amb aquest retorn que “es busquin un *hobby*”.

Tots els membres de The Smiths van continuar vinculats a la música a partir del 1988 formant altres grups i com a compositors, músics d'estudi i productors. Però de tots ells qui més èxit ha tingut ha estat, sens dubte, Morrissey, que ha viscut una irregular però brillant carrera en solitari fins avui dia en què està a punt d'aparèixer el seu nou disc, *World peace is none of your business*. I encara, Johnny Marr viu una segona joventut també amb disc anunciat per al proper setembre alhora que la memòria dels Smiths continua encara viva, amb la remasterització dels seus temes per a i-Tunes, la creació d'una web oficial de grup, llibres, homenatges...

Ramon Moreno

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a
Facebook i Twitter

Visita la nostra botiga virtual
en www.tresiquatre.com